

Αλιείς, Θαλάσσιες Χελώνες και Καρχαρίες: Συμμαχία για Συμβίωση

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Α' ΦΑΣΗ

Ελεάνα Τουλουπάκη, Γιάννης Γιώβος,
Δημήτρης Μπουζιώτης, Νίκος Δούμπας

MEDASSET - iSea

ΙΟΥΛΙΟΣ 2018

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Μεθοδολογία και Ανάπτυξη Ερωτηματολογίων.....	2
1.1 Ερωτηματολόγιο για τους Αλιείς.....	2
1.2 Ερωτηματολόγιο για τις Υπηρεσίες.....	4
2. Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων.....	5
2.1 Θαλάσσιες Χελώνες.....	5
2.2 Καρχαρίες.....	11

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο για Αλιείς.....	18
Ερωτηματολόγιο για Υπηρεσίες.....	25

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

1. Μεθοδολογία και Ανάπτυξη Ερωτηματολογίων

Αποφασίστηκε η ανάπτυξη δύο ερωτηματολογίων, αντί ενός που περιγράφεται στην πρόταση για την Α' Φάση του έργου, ώστε να γίνει προσαρμοσμένη συλλογή πληροφοριών με στόχο την ολιστική προσέγγιση του προβλήματος: ένα ερωτηματολόγιο στοχευμένο στους αλιείς (*Ερωτηματολόγιο για τους Αλιείς*) και ένα στις υπηρεσίες ελέγχου (*Ερωτηματολόγιο για τις Υπηρεσίες*). Με χρήση δημοσιευμένων επιστημονικών άρθρων σχετικών με το αντικείμενο και την κεκτημένη εμπειρία της ομάδας έργου, δημιουργήθηκαν τα δύο ερωτηματολόγια.

1.1 Ερωτηματολόγιο για τους Αλιείς

Η σύνταξη του Ερωτηματολογίου για τους Αλιείς, πραγματοποιήθηκε ύστερα από τον προσδιορισμό του αντικειμένου της έρευνας, για τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων που εξυπηρετούν το σκοπό της. Για να εξασφαλιστεί συνοχή και επαναληψιμότητα στα ερωτηματολόγια για τους αλιείς για τα πέντε λιμάνια που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο κομμάτι της αλιευτικής παραγωγής της χώρας, ακολουθήθηκαν οι συστάσεις του Moor et al (2010)¹, τη μεγαλύτερη έρευνα για τις τυχαίες συλλήψεις με χρήση ερωτηματολογίων. Προκειμένου να αποφευχθούν απαντήσεις διπλά δοσμένες (pseudoreplication), οι συνεντευξιαζόμενοι ήταν αποκλειστικά οι αλιείς-ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών ή καπετάνιοι και δεν πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από μία συνεντεύξεις ανά αλιευτικό σκάφος. Έγινε προσπάθεια για την εκτίμηση της εποχικότητας στις τυχαίες συλλήψεις χελωνών και καρχαριών σε σχέση με την εποχικότητα της αλιευτικής προσπάθειας (οι μήνες του χρόνου που το αλιευτικό εργαλείο είναι σε χρήση).

Η πλειοψηφία των ερωτήσεων είναι κλειστού τύπου με περιορισμένο σύνολο επιλογών στις απαντήσεις όπως π.χ. μια ταξινομική μονάδα, αριθμό ή εύρος αριθμών ή επιλογών επιτρέποντας την ποσοτικοποίηση της πληροφορίας. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει συνολικά 63 ερωτήσεις, οι οποίες είναι κλειστού τύπου διχοτομικές (π.χ. Ναι-Όχι, Θετική-Αρνητική), ερωτήσεις έκφρασης γνώμης-βαθμονόμησης, κατάταξης (σειρά προτεραιότητας από το 1 μέχρι το 5), ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, καθώς και ερωτήσεις που ο συνεντευξιαζόμενος καλείται να συμπληρώσει αριθμητικά την απάντησή του.

Ήταν σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι οι συνεντεύξεις θα πραγματοποιούντο στο πλαίσιο μιας χαλαρής και ανεπίσημης ατμόσφαιρας και αυτό έπρεπε να είναι καθολική συνθήκη για την έρευνα επιτρέποντας

¹ Moore JE, Cox TM, Lewison RL, Read a. J, Bjorkland R, McDonald L, Crowder LB, Aruna E, Ayissi I, Espeut P. 2010. An interview-based approach to assess marine mammal and sea turtle captures in artisanal fisheries. *Biol Conserv* 143:795–805

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

παράλληλα την συλλογή ποιοτικών πληροφοριών. Αλιείς που βρίσκονταν σε βιασύνη (πχ για να μεταφέρουν την ψαριά τους στην αγορά) αποφεύχθηκαν.

Θέτοντας ένα θεματικό διαχωρισμό των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, οι συνεντευξιαζόμενοι αλιείς καλούνται αρχικά να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν την επιχείρησή τους και στη συνέχεια σε ερωτήσεις γενικότερου περιεχομένου.

Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 1-8) αποσκοπεί στη συλλογή στοιχείων σχετικά με το προφίλ του αλιέα του κάθε λιμανιού. Οι ερωτήσεις αφορούν προσωπική εμπειρία σε συμμετοχή άλλης παρόμοιας έρευνας διευκρινίζοντας εάν πρόκειται για προγράμματα σχετικά με αλιεία, καρχαρίες, θαλάσσιες χελώνες, δελφίνια, φώκιες ή για κανένα από τα παραπάνω. Οι ακόλουθες ερωτήσεις αφορούν την ηλικία του συνεντευξιαζόμενου αλιέα, πόσα χρόνια ασχολείται με το επάγγελμα, εάν είναι η κύρια ή η μοναδική τους απασχόληση, καθώς και αν έχει στη ιδιοκτησία τους αλιευτικό σκάφος.

Στη συνέχεια του ερωτηματολογίου, οι συνεντευξιαζόμενοι αλιείς καλούνται να απαντήσουν στα χαρακτηριστικά του αλιευτικού τους σκάφους (Μέρος Α, ερωτήσεις 9-12). Οι ερωτήσεις 9 και 10 αφορούν το όνομα του Α/Σ και το μήκος του, ενώ οι επόμενες 11-12 είναι πολλαπλής επιλογής και αφορούν αλιευτικό εργαλείο που χρησιμοποιούν. Στο συγκεκριμένο σημείο του ερωτηματολογίου, ο αλιέας καλείται να επιλέξει το αλιευτικό εργαλείο που χρησιμοποιεί (απλάδια δίχτυα, τράτες, παραγάδι, γρι γρι, βιντζότρατες), καθώς και την περιγραφή του κάθε εργαλείου (μέγεθος ματιού, μέση ταχύτητα κατά τη διάρκεια του ψαρέματος κλπ).

Οι ερωτήσεις 13-24 αφορούν τα αλιευτικά ταξίδια των συνεντευξιαζόμενων αλιέων με στόχο την εκτίμηση της αλιευτικής προσπάθειας. Γίνεται αναφορά στον αριθμό αλιευτικών ταξιδιών ανά μήνα κατά μέσο όρο (0-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21-25, 26-30) καθώς και τη διάρκεια ενός αλιευτικού ταξιδιού (0-10, 10-24 ώρες και 1-2 ημέρες). Μετά, οι ερωτήσεις εστιάζουν στις περιοχές αλίευσης του συνεντευξιαζόμενου αλιέα, εάν γνωρίζει τις περιοχές όπου απαγορεύεται η αλιεία, καθώς και τη μέση απόσταση από την ακτή. Τέλος, γίνεται ο προσδιορισμός ώρας και ημέρας χρήσης του αλιευτικού εργαλείου, το βάθος αλίευσης και επίσης, η χρονική περίοδος σε μήνες αλιείας και πιο συγκεκριμένα η περισσότερη αλιευτική προσπάθεια σε εποχές.

Οι ερωτήσεις 25-38 αφορούν το Β μέρος για τις τυχαίες συλλήψεις θαλάσσιας χελώνας. Το ερωτηματολόγιο εστιάζει εάν υπάρχουν τυχαίες συλλήψεις θαλάσσιας χελώνας και εάν ναι, πόσα άτομα κατά μέσο όρο συλλαμβάνονται το μήνα. Στη συνέχεια οι συνεντευξιαζόμενοι αλιείς καλούνται να απαντήσουν πόσα άτομα συνέλαβαν τον τελευταίο χρόνο (0, <1, 1-5, 6-10, >10), συνήθως ποιους μήνες συλλαμβάνονται και σε ποιες περιοχές, υποδεικνύοντας ένα χάρτη. Τέλος, γίνεται μια αναφορά στα αλιευτικά εργαλεία και εάν ο συνεντευξιαζόμενος αλιέας είναι πρόθυμος να τα τροποποιήσει, ώστε να μειωθεί η τυχαία σύλληψη θαλάσσιων χελωνών, πόσο κοστολογεί τη ζημιά, εάν θέλουν να εκπαιδευτούν ή εάν γνωρίζουν τεχνικές απελευθέρωσης.

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Το 2^ο μέρος του Β (ερωτήσεις 39-56) μέρους αποσκοπεί στη συλλογή στοιχείων σχετικά με τη σύλληψη καρχαριών. Ο συνεντευξιαζόμενος αλιέας καλείται να απαντήσει εάν συλλαμβάνει καρχαρίες και ποιους μήνες. Στη συνέχεια, εάν γνωρίζουν τεχνικές απελευθέρωσης και εάν ο συνεντευξιαζόμενος αλιέας επιθυμεί να εκπαιδευτεί σε τεχνικές απελευθέρωσης.

Οι ερωτήσεις 57 και 58 είναι κοινές ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Ο συνεντευξιαζόμενος αλιέας καλείται να επιλέξει ποιες ταξινομικές ομάδες (δελφίνια, φώκιες, καρχαρίες και σαλάχια, θαλασσοπούλια, θαλάσσιες χελώνες) συλλαμβάνονται συνήθως στα δίχτυα του.

Οι ερωτήσεις 59-60 αποσκοπούν στη συλλογή στοιχείων σχετικά με τα χαμένα εργαλεία. Ο συνεντευξιαζόμενος αλιέας καλείται να απαντήσει εάν γνωρίζει το πρόβλημα των δικτύων φαντασμάτων και εάν ανακυκλώνει τα αλιευτικά του εργαλεία.

Τέλος, οι ερωτήσεις 61-63 είναι ερωτήσεις για τον ερευνητή. Μια συνοπτική εικόνα για το συνεντευξιαζόμενο αλιέα, εάν οι απαντήσεις του ήταν αξιόπιστες, εάν ένωσε πρόθυμος και άνετος να απαντήσει, εάν ήταν ειλικρινής και σε ποιες ερωτήσεις ίσως δεν ένωσε άνετα.

1.2 Ερωτηματολόγιο για τις Υπηρεσίες

Το ερωτηματολόγιο για τις υπηρεσίες εστιάζει στο αν οι εργαζόμενοι στις υπηρεσίες ελέγχου έχουν επίγνωση του νομικού πλαισίου προστασίας των δύο ταξινομικών ομάδων, εάν δέχονται αναφορές και ενημερώσεις για περιστατικά τυχαίων συλλήψεων και αν είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με περιβαλλοντικές ΜΚΟ, προκειμένου να επιτευχθεί όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη προστασία για τις χελώνες και τους καρχαρίες.

Αρχικά ζητούνται από την αρμόδια υπηρεσία βασικά στοιχεία επικοινωνίας, καθώς και αν έχει ξανασυμμετάσχει στο παρελθόν σε άλλη έρευνα. Ο κύριος κορμός του ερωτηματολογίου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το Α' μέρος διερευνά τη γνώση του καθεστώτος προστασίας για τις δύο ταξινομικές ομάδες με ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΝΑΙ-ΟΧΙ). Το Β' μέρος με ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΝΑΙ-ΟΧΙ) το αν και πώς η αλιευτική δραστηριότητα επηρεάζει τα απειλούμενα είδη των δύο ταξινομικών ομάδων. Τέλος, περιλαμβάνεται μια ενότητα κοινών ερωτήσεων για τις χελώνες και τους καρχαρίες για την πιθανή προθυμία των υπηρεσιών ελέγχου να υποστηρίξουν περιβαλλοντικές ΜΚΟ και αλιείς σε μελλοντικά προγράμματα προστασίας απειλούμενων ειδών.

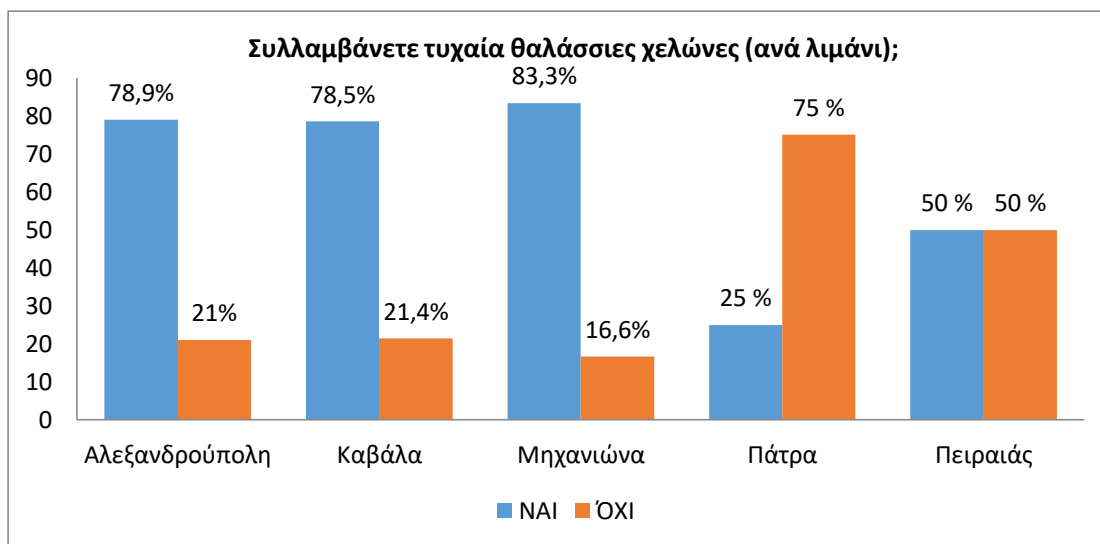
Συνολικά, θετικά ανταποκρίθηκαν οκτώ υπηρεσίες ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, τα λιμεναρχεία της Καβάλας, Αλεξανδρούπολης και της Πάτρας. Σημαντικά θετική κρίνεται η συμβολή του λιμεναρχείου της Κορίνθου, λόγω της υψίστης σημασίας του Κορινθιακού Κόλπου. Θετικής ανταπόκρισης έτυχε το ερωτηματολόγιο από τη Διεύθυνση Περιφέρειας Αττικής, το Τμήμα Αλιείας της Περιφέρειας Καβάλας, το Τμήμα Αλιείας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων

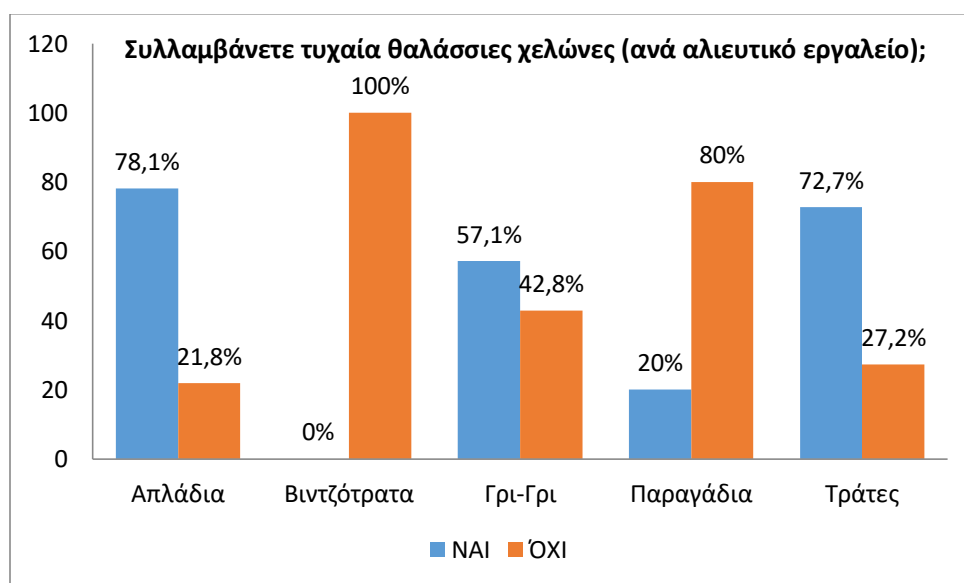

2.1. Θαλάσσιες Χελώνες

Σημαντικό ποσοστό των αλιέων που αγγίζει το 70% δηλώνει πως συλλαμβάνει τυχαία θαλάσσιες χελώνες, με τα ποσοστά να μη διαφέρουν σημαντικά ανά αλιευτικό εργαλείο (με εξαίρεση τη βιντζότρατα (Διάγραμμα 2)). Τα κύρια αλιευτικά εργαλεία που συλλαμβάνουν θαλάσσιες χελώνες ως παρεμπόπτονα αλιεύματα είναι τα απλάδια δίχτυα, τα γρι-γρι και οι τράτες.

Διάγραμμα: Ποσοστά απαντήσεων αλιέων ανά λιμάνι στην ερώτηση «Συλλαμβάνετε θαλάσσιες χελώνες κατά τα αλιευτικά σας ταξίδια;»

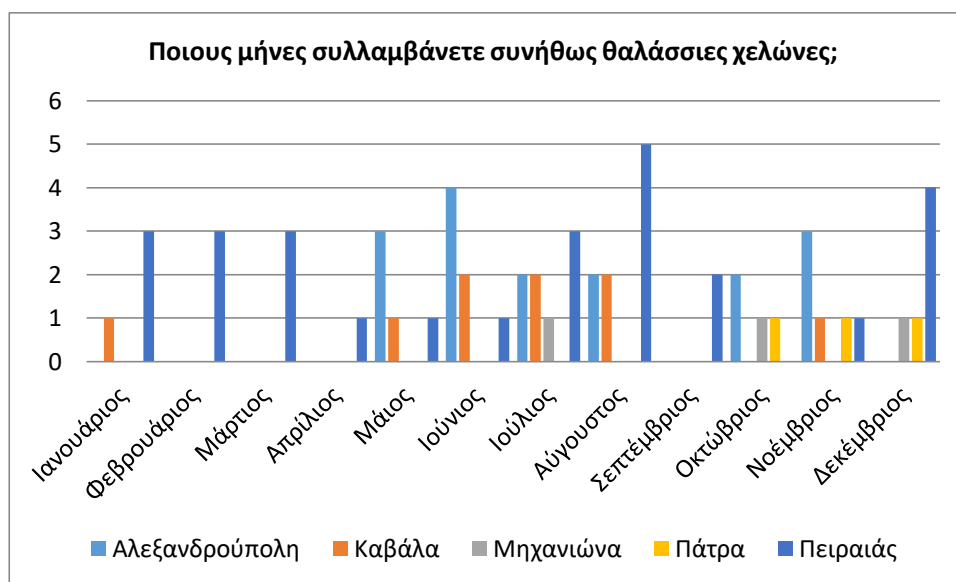

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

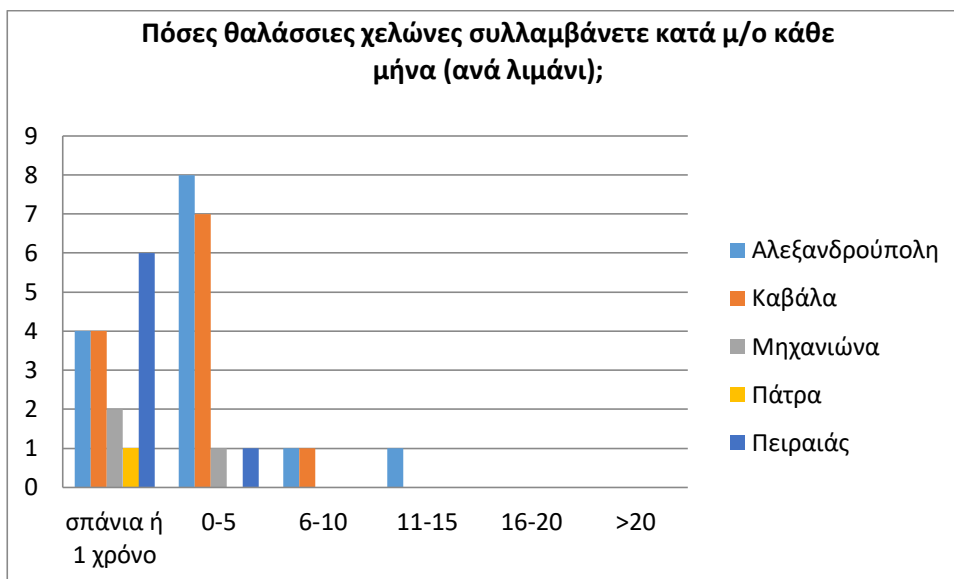
Διάγραμμα 2: Ποσοστά απαντήσεων αλιέων ανά αλιευτικό εργαλείο στην ερώτηση «Συλλαμβάνετε θαλάσσιες χελώνες κατά τα αλιευτικά σας ταξίδια;»

Στα πέντε λιμάνια όπου πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις, η περίοδος κατά την οποία παρατηρείται πιο συχνά η σύλληψη θαλάσσιων χελωνών διαφέρει σημαντικά (Διάγραμμα 3). Για τον Πειραιά, οι αλιείς δήλωσαν πως συλλαμβάνονται θαλάσσιες χελώνες καθόλη τη διάρκεια του έτους με τον Αύγουστο να συλλαμβάνονται τα περισσότερα άτομα, ενώ για τα λιμάνια του Βόρειου Αιγαίου μεταξύ Μάιου-Ιουλίου.

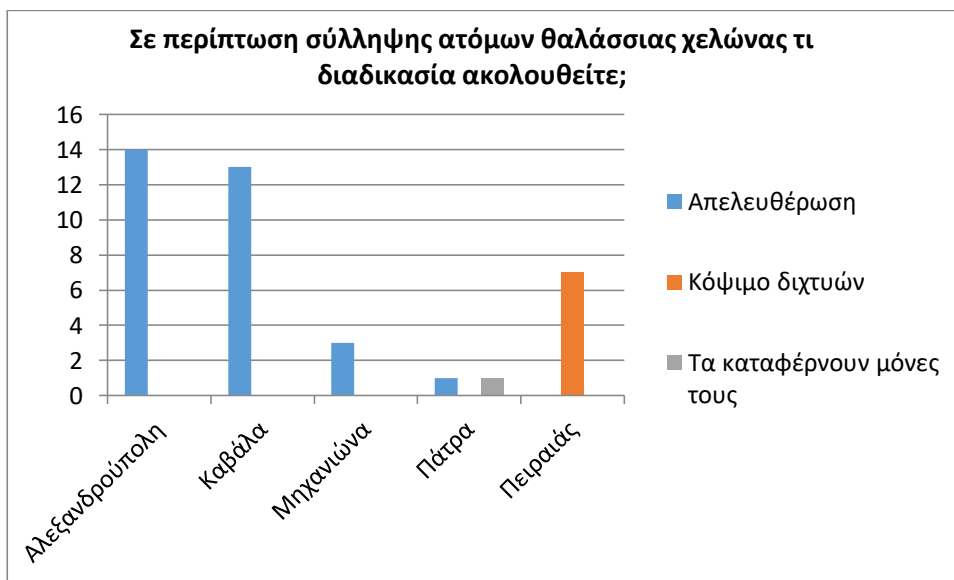
Διάγραμμα 3: Συχνότητα συλλήψεων θαλασσιών χελωνών ανά μήνα ανά λιμάνι.

Σε όλα τα λιμάνια, οι αλιείς στην πλειοψηφία τους, δήλωσαν πως συλλαμβάνουν κατά μέσο όρο από 0 έως 5 άτομα θαλασσιών χελωνών κάθε μήνα. Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται πως οι περισσότερες τυχαίες συλλήψεις αφορούν το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας. (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Αριθμός ατόμων θαλασσιών χελωνών που συλλαμβάνονται κατά μέσο όρο κάθε μήνα κατά δήλωση των αλιέων. Στο διάγραμμα δίνεται ο αριθμός των απαντήσεων ανά λιμάνι.

Σε ποσοστό 80% (N=40) οι αλιείς δήλωσαν πως στην περίπτωση σύλληψης ατόμων θαλάσσιας χελώνας, ακολουθούν διαδικασία απελευθέρωσης, ενώ το 17,5% δήλωσε πως οι ίδιοι κόβουν τα δίχτυα τους ενώ μόλις το 2,5% δήλωσε πως οι θαλάσσιες χελώνες τα καταφέρνουν μόνες τους.

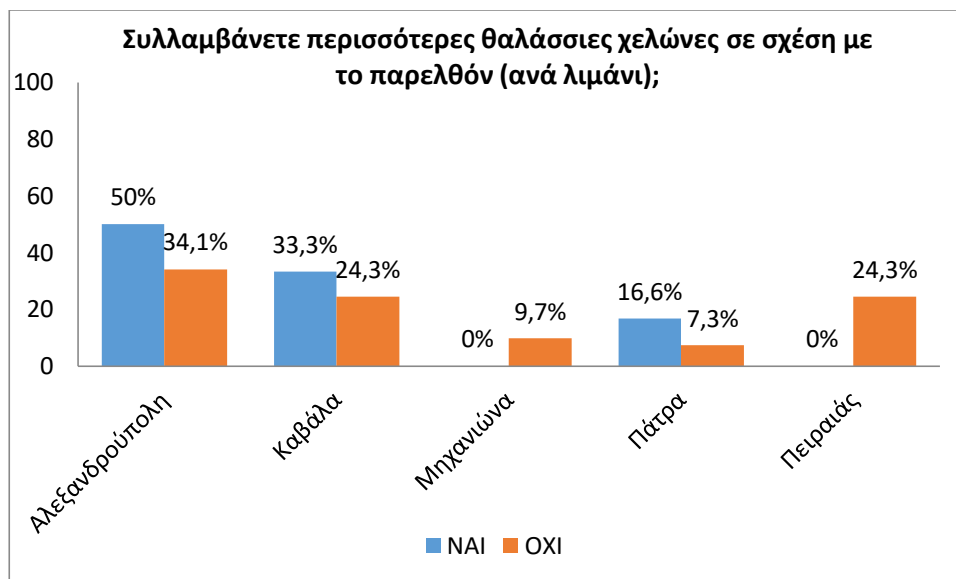
Διάγραμμα 5: Διαδικασία που ακολουθούν οι αλιείς ανά λιμάνι σε περίπτωση σύλληψης ατόμων θαλάσσιας χελώνας.

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

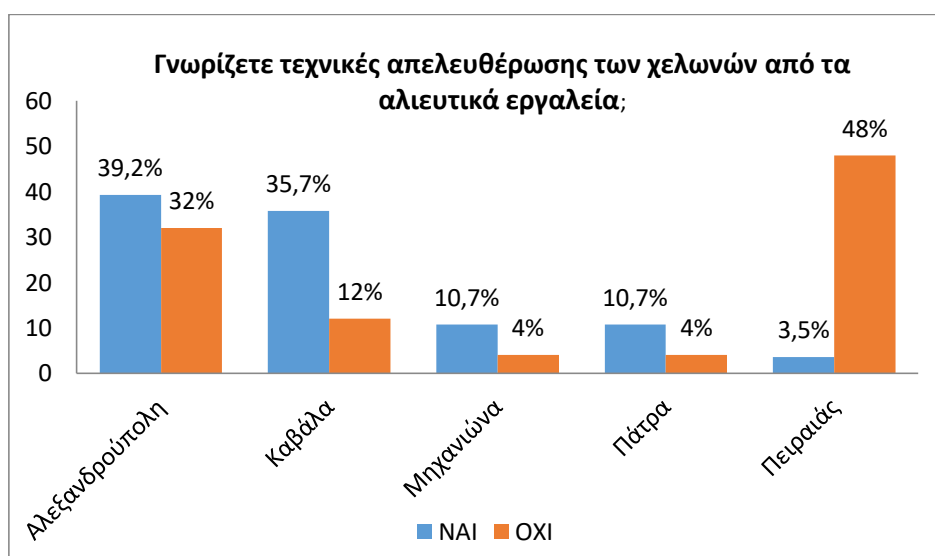

Μόλις το 12.5% των αλιέων συλλαμβάνει περισσότερες θαλάσσιες χελώνες σε σχέση με το παρελθόν, ενώ το υπόλοιπο 87.5% δε συλλαμβάνει περισσότερες θαλάσσιες χελώνες σε σχέση με το παρελθόν (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Ποσοστά απαντήσεων των αλιέων ανά λιμάνι στην ερώτηση «Συλλαμβάνετε περισσότερες θαλάσσιες χελώνες σε σχέση με το παρελθόν»;

Παράλληλα, το 47% των συμμετεχόντων δήλωσε πως δε γνωρίζει τεχνικές απελευθέρωσης. Παρουσιάζονται οι απαντήσεις των αλιέων ανά λιμάνι (Διάγραμμα 7).

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Διάγραμμα 7: Ποσοστά απαντήσεων των αλιέων ανά λιμάνι περί γνώσης τεχνικών απελευθέρωσης των χελωνών από τα αλιευτικά εργαλεία;

Τα υπό μελέτη λιμάνια συμπίπτουν και γειτνιάζουν με θαλάσσιες περιοχές στις οποίες η παρουσία των θαλασσίων χελωνών είναι υψηλή. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, από την ερώτηση σχετικά με τις περιοχές που συνήθως συλλαμβάνονται τυχαία θαλάσσιες χελώνες προκύπτει πως τα τρία λιμάνια στο Β. Αιγαίο εμφανίζουν πολύ υψηλά ποσοστά συλλήψεων. Οι περιοχές αυτές εν γένει εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις θαλάσσιες χελώνες. Ειδικά, το Θρακικό πέλαγος φαίνεται να είναι σημαντική θαλάσσια περιοχή για τις θαλάσσιες χελώνες, καθώς παρατηρείται αξιοσημείωτη παρουσία τους εκεί και χρήζει περισσότερης μελέτης. Για τα δύο νοτιότερα λιμάνια τα ποσοστά είναι μικρότερα, ιδιαίτερα αυτό που αφορά το λιμάνι της Πάτρας. Σαφώς, δεν μπορεί να εξαχθεί για το συγκεκριμένο λιμάνι ασφαλές συμπέρασμα, διότι οι χελώνες χρησιμοποιούν στην ευρύτερη περιοχή θαλάσσιους διαδρόμους για τη μετανάστευση, τροφοληψία και το ζευγάρωμα τους. Επίσης, το λιμάνι της Πάτρας γειτνιάζει με τον Κορινθιακό Κόλπο, όπου η παρουσία των χελωνών είναι υψηλή και είναι μία από τις δύο θαλάσσιες περιοχές του αναθεωρημένου καταλόγου NATURA 2000, που για πρώτη φορά περιλαμβάνει την καρέτα-καρέτα και την πράσινη χελώνα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει η απάντηση των αλιέων σχετικά με τη συχνότητα του εργαλείου στο οποίο συνήθως συλλαμβάνουν χελώνες. Βάσει παλαιότερων μελετών σε μεσογειακή κλίμακα, αλλά και σε χώρες όπως η Αμερική, τα συχνότερα αλιευτικά εργαλεία στα οποία συλλαμβάνονται οι χελώνες είναι τα δίχτυα και τα παραγάδια, όμως στην παρούσα έρευνα τα παραγάδια δεν εμφανίζουν ανάλογα υψηλά ποσοστά. Αντίστοιχο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις των αλιέων για τον αριθμό των ατόμων που συλλαμβάνουν και ποιους μήνες συμβαίνει αυτό. Προκύπτει, ότι περισσότερα άτομα συλλαμβάνονται τους καλοκαιρινούς μήνες, περίοδο κατά την οποία οι χελώνες ζευγαρώνουν και ωοτοκούν. Είναι αξιοσημείωτο βάσει των απαντήσεων των αλιέων, ότι σε ποσοστό 87.2% απάντησαν πως δε συλλαμβάνουν περισσότερες χελώνες σε σχέση με το παρελθόν. Κρίνοντας ότι δεν έχουν τροποποιήσει τα αλιευτικά τους εργαλεία για να μειώσουν τα ποσοστά των τυχαίων συλλήψεων, απαιτείται περισσότερη ανάλυση και έρευνα σε δεύτερο χρόνο.

Από την ομάδα πεδίου και τις προσωπικές συζητήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των δειγματοληψιών, προκύπτει πως οι αλιείς έχουν επίγνωση της σημασίας της παρουσίας των θαλασσίων χελωνών στις ελληνικές θάλασσες. Μικρή μειοψηφία εξέφρασε τη δυσαρέσκειά της για την παγίδευσή τους στα αλιευτικά εργαλεία, ωστόσο η δυσαρέσκεια ήταν μεγαλύτερη για τα δελφίνια και τις φώκιες. Είναι θετικά προσκείμενοι στην εκπαίδευση τεχνικών απελευθέρωσης, αν και οι αλιείς δήλωσαν σε ποσοστό 53% ότι γνωρίζουν τεχνικές απελευθέρωσης.

Σχετικά με τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν από τις υπηρεσίες, γίνεται φανερό πως οι γνώσεις των υπαλλήλων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι πολύ ικανοποιητικές όσον αφορά τις θαλάσσιες χελώνες και τη σχετική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, οι υπάλληλοι γνωρίζουν στο σύνολό τους για την ύπαρξη των τριών ειδών στις Ελληνικές θάλασσες, αλλά και το γεγονός ότι είναι απειλούμενα και προστατεύονται. Παράλληλα,

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

έχουν πλήρη αντίληψη του προβλήματος των τυχαίων συλλήψεων για τους πληθυσμούς των απειλούμενων ειδών χελωνών. Σε ποσοστό που αγγίζει το 62.5% οι υπάλληλοι δήλωσαν πως στην υπηρεσία τους δεν αναφέρονται περιστατικά τυχαίας σύλληψης χελωνών, ενώ ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι το 75% δήλωσε πως δε γνωρίζει περιστατικά σκόπιμων θανατώσεων θαλασσιών χελωνών, παρά τα πολύ συχνά κρούσματα σε όλη τη χώρα και ειδικά στις ευρύτερες περιοχές των λιμανιών αυτών.

Συνοψίζοντας

Στην πλειοψηφία των λιμανιών που εξετάστηκαν, τα ποσοστά των τυχαίων συλλήψεων θαλασσιών χελωνών είναι πολύ υψηλά. Η γεωγραφική κατανομή των χελωνών στις υπό μελέτη περιοχές για λόγους τροφοληψίας, διαχείμασης και αναπαραγωγής είναι σημαντική και για αυτό κρίνεται απαραίτητο τα ποσοστά αυτά να εξαλειφθούν. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να τονιστεί πως στις συζητήσεις με τους αλιείς, αποτυπώθηκε ο σεβασμός για τα θαλάσσια πλάσματα και το περιβάλλον τους και αναγνώρισαν το πρόβλημα των τυχαίων συλλήψεων και των εγκαταλελειμμένων δίχτυων. Ειδική αναφορά έγινε από πολλούς η πρωτοβουλία τους να περισυλλέγουν θαλάσσια απορρίμματα σε κάθε αλιευτικό τους ταξίδι.

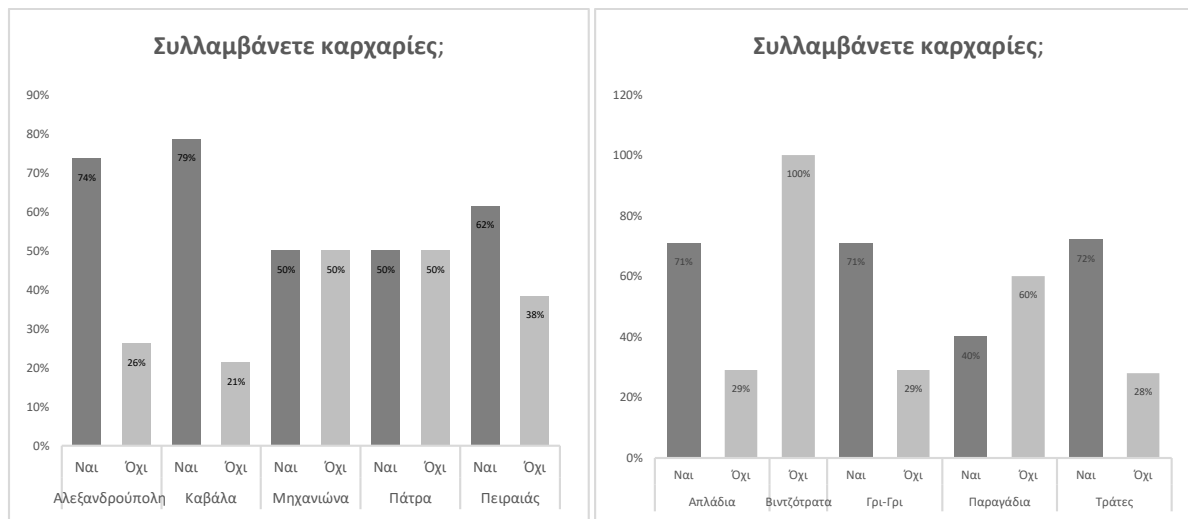
Παράλληλα, σημαντικό ποσοστό δήλωσε πως γνωρίζει τεχνικές απελευθέρωσης. Ωστόσο, αξίζει να τονιστεί ότι κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων οι αλιείς έδειξαν διάθεση για συνεργασία και αυτό μπορεί να αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για την επόμενη φάση του προγράμματος και τη γενικότερη βελτίωση του προβλήματος στο άμεσο μέλλον.

Το πρόβλημα της τυχαίας σύλληψης θαλασσιών χελωνών είναι ένα θέμα ιδιαίτερα πολύπλοκο και πολυδιάστατο, καθώς η αναγνώριση και οι τεχνικές απελευθέρωσης από μόνα τους δε φτάνουν για γίνει διαχείρισιμο το πρόβλημα. Ένα ελπιδοφόρο μέτρο εν γένει, είναι η τροποποίηση των αλιευτικών εργαλείων για τη μείωση των τυχαίων συλλήψεων, που σημαντικό ποσοστό των αλιέων δήλωσε πως θα υποστήριζε. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως, ενώ στην Ελλάδα τα περιστατικά εκβρασμού νεκρών ή ζωντανών χελωνών με σημάδια από ανθρώπινα εργαλεία είναι συνεχόμενα, και ενώ ενημερώνονται στις αρμόδιες αρχές, η πλειοψηφία των υπαλλήλων δε γνωρίζει περιστατικά σκόπιμης θανάτωσης.

Κρίνεται απαραίτητο όλοι οι ενδιαφερόμενοι να ενημερωθούν τόσο για την ισχύουσα νομοθεσία όσο και για τεχνικές απελευθέρωσης και αυτό να γίνει με τρόπο συμμετοχικό και συνεργατικό, ενδυναμώνοντας την κοινότητα και προωθώντας μια bottom-up προσέγγιση για την προστασία των θαλασσιών χελωνών.

2.2 Καρχαρίες

Το σύνολο των αλιέων δήλωσε πως δε στοχεύει στην αλίευση καρχαριών κατά τη διάρκεια των αλιευτικών τους ταξιδιών. Ωστόσο, σημαντικό ποσοστό (~68%) δηλώνει πως συλλαμβάνει καρχαρίες ως παρεμπύπτον αλιεύμα με τα ποσοστά να μη διαφέρουν σημαντικά ανά αλιευτικό εργαλείο (με την εξαίρεση της βιντζότρατας, Διάγραμμα 1). Τα κύρια αλιευτικά εργαλεία που συλλαμβάνουν καρχαρίες ως παρεμπύπτοντα αλιεύματα είναι τα απλάδια δίχτυα, τα κυκλωτικά δίχτυα (γρι-γρι) και οι τράτες (μηχανότρατες).

Διάγραμμα 1: α. Ποσοστά απαντήσεων αλιέων ανά λιμάνι στην ερώτηση «Συλλαμβάνετε καρχαρίες κατά τα αλιευτικά σας ταξίδια;» β. Ποσοστά απαντήσεων αλιέων ανά αλιευτικό εργαλείο στην ερώτηση «Συλλαμβάνετε καρχαρίες κατά τα αλιευτικά σας ταξίδια;»

Στα πέντε λιμάνια όπου πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις, η περίοδος κατά την οποία παρατηρείται πιο συχνά η σύλληψη καρχαριών διαφέρει σημαντικά (Πίνακας 1). Για την Πάτρα και τον Πειραιά, οι αλιείς δήλωσαν πως πιο συχνά συλλαμβάνονται καρχαρίες την περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου-Μαρτίου, ενώ για τα λιμάνια του Βόρειου Αιγαίου μεταξύ Μαΐου-Αυγούστου.

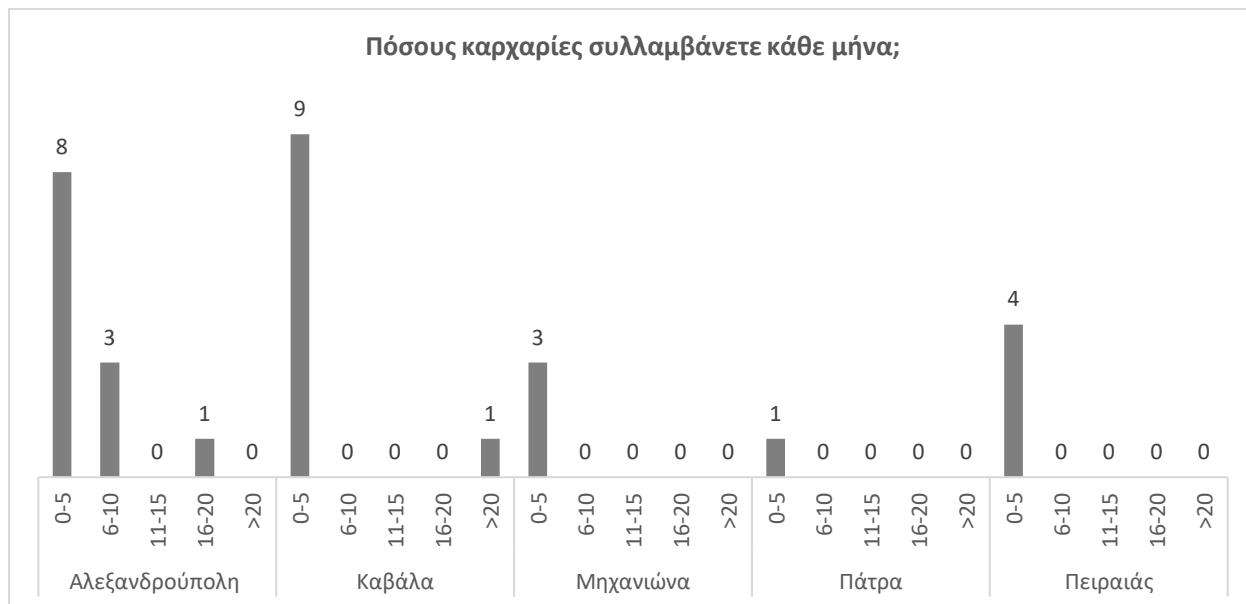
MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Πίνακας 1: Ποσοστά αριθμού απαντήσεων ανά λιμάνι για την περίοδο που συλλαμβάνονται πιο συχνά καρχαρίες.

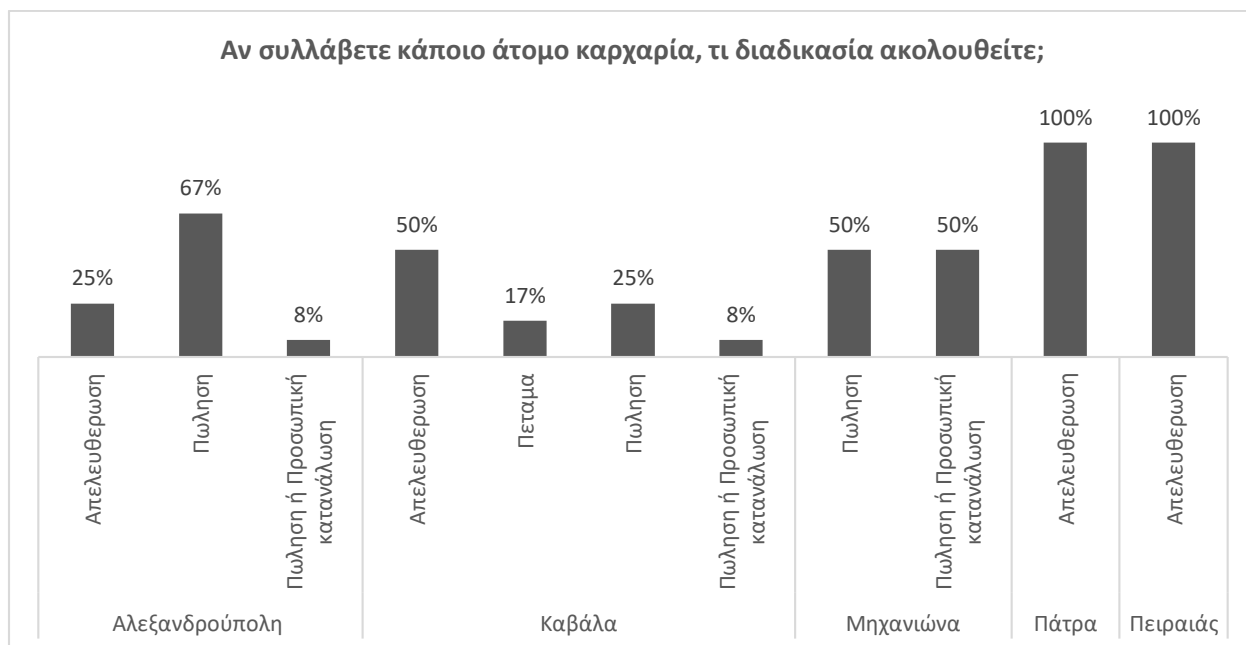
Μήνας	Αλεξανδρούπολη	Καβάλα	Μηχανιώνα	Πάτρα	Πειραιάς
Ιανουάριος	2.70		2.70		
Φεβρουάριος	2.70		2.70	5.41	
Μάρτιος	8.11	2.70		5.41	13.51
Απρίλιος	13.51	2.70		2.70	5.41
Μάιος	16.22	8.11		2.70	
Ιούνιος	13.51	5.41		2.70	
Ιούλιος	16.22	5.41		2.70	
Αύγουστος	13.51	5.41	2.70	2.70	
Σεπτέμβριος	5.41		2.70		
Οκτώβριος	2.70	2.70	5.41		
Νοέμβριος	2.70		2.70		
Δεκέμβριος	2.70		2.70		10.81

Σε όλα τα λιμάνια, οι αλιείς, στην πλειοψηφία τους, δήλωσαν πως συλλαμβάνουν κατά μέσο όρο από 0 έως 5 άτομα καρχαριών κάθε μήνα (Διάγραμμα 3). Ο αριθμός αυτός φαίνεται ιδιαίτερα μικρός με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία, αλλά και τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Ωστόσο, από την ομάδα πεδίου προκύπτει πως οι αλιείς, αντιλαμβάνονται ως καρχαρίες τα μεγάλα πελαγικά είδη, όπως οι *Alorias* spp. *Cetorhinus maximus* κ.α., με αποτέλεσμα στις απαντήσεις τους για τον αριθμό των ατόμων που συλλαμβάνουν ανά μήνα να μη συμπεριλαμβάνουν μικρότερα είδη όπως τα *Scyliorhinus* spp. κ.α. που είναι γνωστό πως αλιεύονται μαζικά ιδιαίτερα στο Β. Αιγαίο. Αυτό γίνεται φανερό και από τις απαντήσεις στην ερώτηση «Ποια είδη καρχαριών συλλαμβάνετε πιο συχνά;» Και στα 5 λιμάνια, η πλειοψηφία των αλιέων απάντησε είδη των γενών *Mustellus* και *Scyliorhinus*.

Διάγραμμα 3: Αριθμός ατόμων καρχαριών που συλλαμβάνονται κάθε μήνα κατά δήλωση των αλιέων. Στο διάγραμμα δίνεται ο αριθμός των απαντήσεων ανά λιμάνι.

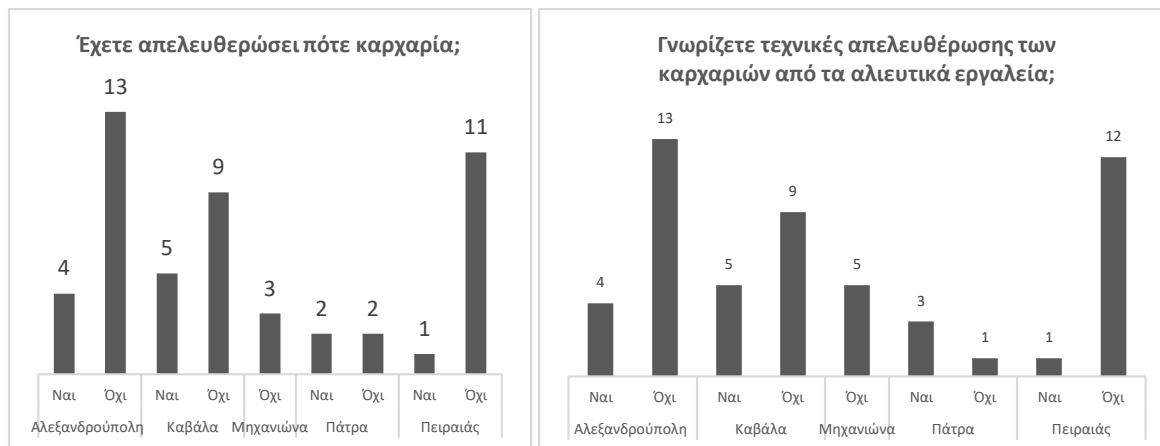
Σε ποσοστό $\approx 44\%$ οι αλιείς δήλωσαν πως στην περίπτωση σύλληψης ατόμων καρχαριών ακολουθούν διαδικασία απελευθέρωσης, ενώ το 50% δήλωσε πως πουλάει ή καταναλώνει προσωπικά τα άτομα καρχαριών που συλλαμβάνει. Στα λιμάνια του Πειραιά και της Πάτρας το σύνολο των αλιέων που συμμετείχαν στην έρευνα (N=4) δήλωσε πως απελευθερώνει τα άτομα καρχαριών που συλλαμβάνει.

Διάγραμμα 4: Ποσοστά απαντήσεων ανά λιμάνι στην ερώτηση «Αν συλλάβετε κάποιο άτομο καρχαρία, τι διαδικασία ακολουθείτε;»

Μόλις το 24% των αλιέων έχει απελευθερώσει, έστω ένα άτομο καρχαρία, ενώ το υπόλοιπο 76% δεν έχει απελευθερώσει ποτέ, με τις απαντήσεις να μη διαφέρουν σημαντικά σε κάθε λιμάνι (Διάγραμμα 5). Παράλληλα, το ≈75% των συμμετεχόντων δήλωσε πως δεν γνωρίζει τεχνικές απελευθέρωσης.

Διαγράμματα 5, 6: Αριθμός απαντήσεων ανά λιμάνι για τις ερωτήσεις 5. «Έχετε απελευθερώσει ποτέ καρχαρία;» και 6. «Γνωρίζετε τεχνικές απελευθέρωσης των καρχαριών από τα αλιευτικά εργαλεία;», αντίστοιχα.

Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, από την ερώτηση σχετικά με τις περιοχές που συνήθως συλλαμβάνουν καρχαρίες προκύπτει για το Β. Αιγαίο πως όλο το Θρακικό Πέλαγος και οι περιοχές μεταξύ των Νησιών του Β. Αιγαίου εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Αντίθετα, στις περιοχές των εκβολών των ποταμών, που υπάρχουν χαρακτηριστικοί ιλυώδεις πυθμένες εντοπίζεται συγκέντρωση ατόμων του γένους *Scyliorhinus* και αρκετά είδη βάτων. Για τα δύο νοτιότερα λιμάνια δεν μπορεί να διεξαχθεί κάποιο ασφαλές συμπέρασμα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει η απάντηση των αλιέων σχετικά με το αν συλλαμβάνουν περισσότερους καρχαρίες σε σχέση με το παρελθόν, που σε ποσοστό 100% απαντούν όχι. Από την ομάδα πεδίου και τις προσωπικές συζητήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των δειγματοληψιών, προκύπτει πως οι αλιείς έχουν γνώση της σημαντικής μείωσης του πληθυσμού των περισσότερων ειδών καρχαριών στις Ελληνικές θάλασσες.

Σχετικά με τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν από τις υπηρεσίες γίνεται φανερό πως οι γνώσεις των υπαλλήλων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι ικανοποιητικές όσο αφορά τους καρχαρίες και τη σχετική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, οι υπάλληλοι γνωρίζουν για την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ειδών καρχαριών στις Ελληνικές θάλασσες, αλλά και το γεγονός ότι πολλά είδη προστατεύονται. Ενώ παράλληλα, έχουν αντίληψη σχετικά με το πρόβλημα τις παρεμπόπτουσας αλιείας ως το μεγαλύτερο πρόβλημα για τους πληθυσμούς των απειλούμενων ειδών καρχαριών. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι σε ποσοστό που αγγίζει το 100% οι

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

υπάλληλοι δήλωσαν πως στην υπηρεσία τους δεν αναφέρονται περιστατικά τυχαίας σύλληψης προστατευόμενων ειδών καρχαριών, ενώ σε ποσοστό 70% δήλωσαν πως γνωρίζουν περιστατικά τυχαίας σύλληψης και πώλησης προστατευόμενων ειδών. Το παραγάδι, η μηχανότρατα και τα κυκλωτικά δίχτυα αναγνωρίστηκαν ως τα αλιευτικά εργαλεία με τη μεγαλύτερη επίπτωση στους πληθυσμούς των καρχαριών.

Συνοψίζοντας

Στα λιμάνια που εξετάστηκαν δεν εντοπίζεται στοχευμένη αλιεία καρχαριών, αλλά οι καρχαρίες αποτελούν κυρίως παρεμπίπτον αλίευμα που ωστόσο σε περιπτώσεις πωλείται, αλλά δε συνεισφέρει σημαντικά στο εισόδημα των αλιέων. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να τονιστεί πως οι απαντήσεις των αλιέων φαίνεται να μην αποτυπώνουν πλήρως την πραγματική κατάσταση του προβλήματος για δύο βασικούς λόγους. Αρχικά, με τον όρο καρχαρίες οι αλιείς αναφέρονται μόνο τα μεγάλα πελαγικά είδη, γεγονός που επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο απάντησαν στις ερωτήσεις. Επιπλέον, ο «θόρυβος» που έχει δημιουργηθεί σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία και την αλίευση καρχαριών, αλλά και σαλαχιών τους κάνει επιφυλακτικούς ως προς τα όσα δηλώνουν. Είναι φανερό πως η πλειοψηφία των αλιέων που συμμετείχε στην έρευνα, δεν έχει τις απαραίτητες γνώσεις για την αναγνώριση των ειδών καρχαριών που προστατεύονται με αποτέλεσμα να είναι σκεπτικοί ως προς τα είδη και τους αριθμούς που αναφέρουν.

Παράλληλα, μόνο ένα μικρό ποσοστό γνωρίζει τεχνικές απελευθέρωσης. Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων οι αλιείς έδειξαν διάθεση για συνεργασία και αυτό μπορεί να αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για την επόμενη φάση του προγράμματος και για την γενικότερη βελτίωση του προβλήματος στο άμεσο μέλλον.

Το πρόβλημα της τυχαίας σύλληψης καρχαριών είναι ένα θέμα ιδιαίτερα πολύπλοκο και πολυδιάστατο, καθώς η αναγνώριση και οι τεχνικές απελευθέρωσης από μόνα τους δε φτάνουν για γίνει διαχειρίσιμο το πρόβλημα. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως ενώ τα περιστατικά σύλληψης και πώλησης προστατευόμενων ειδών καρχαριών στην Ελλάδα είναι συνεχόμενα, αυτά δεν φτάνουν στις αρμόδιες αρχές είτε πρόκειται για λιμεναρχεία είτε για υπηρεσίες των Περιφερειών και του Υπουργείου.

Κρίνεται απαραίτητο όλοι οι ενδιαφερόμενοι να ενημερωθούν τόσο για την ισχύουσα νομοθεσία όσο και για τεχνικές απελευθέρωσης και αυτό να γίνει με τρόπο συμμετοχικό και συνεργατικό, ενδυναμώνοντας την κοινότητα και προωθώντας μια bottom-up προσέγγιση για την προστασία των καρχαριών.

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΑΛΙΕΙΣ (Α΄ ΦΑΣΗ)

ΑΞΟΝΑΣ Α. ΔΡΑΣΗ Α.0

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	
ΛΙΜΑΝΙ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	
ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ	
ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΣ	
Έχετε συμμετάσχει ξανά σε έρευνα;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, πότε έγινε αυτό;	
Αν ναι, επρόκειτο για:	☐ Αλιεία ☐ Καρχαρίες ☐ Θαλάσσιες Χελώνες ☐ Δελφίνια ☐ Φώκιες ☐ Κανένα από τα παραπάνω
Ηλικία	
Πόσα χρόνια είστε επαγγελματίας αλιέας;	
Είναι η αλιεία η κύρια σας απασχόληση;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Είναι η αλιεία η μοναδική σας απασχόληση;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Έχετε στην ιδιοκτησία σας σκάφος;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

Α΄ Μέρος: Χαρακτηριστικά Αλιευτικού Σκάφους	
Όνομα Α/Σ	
Μήκος Α/Σ	
Αλιευτικό εργαλείο που χρησιμοποιείτε τώρα	☐ Απλάδια ☐ Τράτες ☐ Παραγάδια ☐ Γρι-Γρι ☐ Βιντζότρατα
Χρησιμοποιείτε άλλο αλιευτικό εργαλείο μες το χρόνο; Αν ναι, ποιο είναι αυτό;	☐ Απλάδια ☐ Τράτες ☐ Παραγάδια ☐ Γρι-Γρι

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

		☐ Βιντζότρατα	
Αλιευτικό Εργαλείο			
Απλάδια Δίχτυα		Τράτες	
Στάσιμα:	☐	Μέγεθος ματιού:	
Κυκλωτικά:	☐	Μέγεθος ανοίγματος:	
Μανωμένα:	☐	Μέση ταχύτητα κατά τη διάρκεια ψαρέματος:	
Συνδυασμός Μανωμένων – Απλαδιών:	☐		
Μέγεθος ματιού:			
Αριθμός Διχτυών:			
Συνολικό Μήκος Διχτυών:			
Πλάτος/Βάθος Διχτυού:			
Παραγάδι		Γρι-Γρι	
Στάσιμα:	☐	Μέγεθος ματιού:	
Παρασυρόμενα:	☐	Συνολικό μήκος διχτυού:	
Συρτές:	☐	Βάθος/Πλάτος διχτυού:	
Πετονιές χειρός και πετονιές με καλάμι (χειροκίνητα):	☐		
Πετονιές χειρός και πετονιές με καλάμι (μηχανοκίνητα):	☐		
Μέγεθος Αγκιστριού:			
Αριθμός Παραγαδιών:			
Αριθμός Αγκιστριών ανά Πετονιά:			
Μήκος Πετονιάς:			
Βιντζότρατες		Άλλα	
Μέγεθος ματιού:			
Συνολικό μήκος διχτυού:			
Βάθος/Πλάτος διχτυού:			
Απόσταση από την ακτή:			
Αλιευτικά Ταξίδια			
Αριθμός αλιευτικών ταξιδιών ανά μήνα (Μ.Ο.)	0-5	☐	
	6-10	☐	
	11-15	☐	
	16-20	☐	
	21-25	☐	
	26-30	☐	
Διάρκεια του ενός αλιευτικού ταξιδιού:	0-10 ώρες	☐	
	10-24 ώρες	☐	

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

	1-2 ημέρες	☐
	3-5 ημέρες	☐
	>5 ημέρες	☐
Πόσες φορές ρίχνετε και ανασύρετε το αλιευτικό σας εργαλείο ανά ταξίδι;		
Σε ποιες περιοχές αλιεύετε; Υποδείξτε τις περιοχές που ψαρεύετε από σπάνια έως συχνά		
Υπάρχουν περιοχές που απαγορεύεται η αλιεία;		
Μέση απόσταση από την ακτή		
Πώς αλλάζει η απόσταση από την ακτή και η περιοχή αλίευσης ανά περίοδο;		
Ώρα ημέρας που ρίχνετε το εργαλείο		
Ώρα ημέρας που βγάζετε το εργαλείο		
Βάθος που ρίχνετε το εργαλείο (σε μέτρα)		
Μήνες που ψαρεύετε	☐ Ιανουάριος ☐ Φεβρουάριος ☐ Μάρτιος ☐ Απρίλιος ☐ Μάιος ☐ Ιούνιος ☐ Ιούλιος ☐ Αύγουστος ☐ Σεπτέμβριος ☐ Οκτώβριος ☐ Νοέμβριος ☐ Δεκέμβριος	
Ποια εποχή έχετε την περισσότερη αλιευτική προσπάθεια;	☐ Άνοιξη ☐ Καλοκαίρι ☐ Φθινόπωρο ☐ Χειμώνας	

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Β' Μέρος: Τυχαίες Συλλήψεις	
1. Θαλάσσιες Χελώνες	
Συλλαμβάνετε τυχαία θαλάσσιες χελώνες;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, πόσα άτομα κατά μ.ο. συλλαμβάνετε το μήνα;	☐ 0 ☐ <1 ☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ >10
Πόσα άτομα συλλάβατε τον τελευταίο χρόνο;	☐ 0 ☐ <1 ☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ >10
Συνήθως ποιους μήνες τα συλλαμβάνετε;	☐ Ιανουάριος ☐ Φεβρουάριος ☐ Μάρτιος ☐ Απρίλιος ☐ Μάιος ☐ Ιούνιος ☐ Ιούλιος ☐ Αύγουστος ☐ Σεπτέμβριος ☐ Οκτώβριος ☐ Νοέμβριος ☐ Δεκέμβριος
Εφόσον χρησιμοποιείτε περισσότερα από ένα εργαλεία, σε ποιο από αυτά παρατηρείτε τη μεγαλύτερη συχνότητα τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων χελωνών;	☐ Απλάδια ☐ Τράτες ☐ Παραγάδια ☐ Γρι-Γρι ☐ Βιντζότρατα
Σε ποιες περιοχές συνήθως τα συλλαμβάνετε (απόσταση από την ακτή); (δείχνει χάρτη)	
Αν συλλάβετε, τι διαδικασία ακολουθείτε;	
Συλλαμβάνετε περισσότερες θαλάσσιες χελώνες σε σχέση με το παρελθόν;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Θα ήσαστε πρόθυμος/η να τροποποιήσετε τα αλιευτικά σας εργαλεία, ώστε να μειώσετε τις τυχαίες συλλήψεις χελωνών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, γιατί;	
Πόσο θα κοστολογούσατε τη ζημιά που προκαλούν οι θαλάσσιες χελώνες στα εργαλεία σας ανά έτος;	
Γνωρίζετε τεχνικές απελευθέρωσης των χελωνών από τα αλιευτικά εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Θα θέλατε να εκπαιδευτείτε σε τεχνικές απελευθέρωσης;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Έχετε ακούσει ποτέ να γίνεται εμπόριο ή κατανάλωση κρέατος θαλάσσιας χελώνας;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, σημείωση σχολίων.	
2. Καρχαρίες	
Στοχεύετε στη σύλληψη καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Συλλαμβάνετε καρχαρίες;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, πόσα άτομα κατά μ.ο. συλλαμβάνετε το μήνα;	
Πόσο υπολογίζετε το οικονομικό όφελος ανα έτος από την πώληση ειδών καρχαριών	
Ποια είδη συλλαμβάνετε πιο συχνά; (δείχνει τον οδηγό)	
Συνήθως ποιους μήνες τα συλλαμβάνετε;	☐ Ιανουάριος ☐ Φεβρουάριος ☐ Μάρτιος ☐ Απρίλιος ☐ Μάιος ☐ Ιούνιος ☐ Ιούλιος ☐ Αύγουστος ☐ Σεπτέμβριος ☐ Οκτώβριος ☐ Νοέμβριος ☐ Δεκέμβριος
Εφόσον χρησιμοποιείτε περισσότερα από ένα εργαλεία, σε ποιο από αυτά	☐ Απλάδια ☐ Τράτες ☐ Παραγάδια

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

παρατηρείτε τη μεγαλύτερη συχνότητα τυχαίων συλλήψεων καρχαριών;	☐ Γρι-Γρι ☐ Βιντζότρατα
Σε ποιες περιοχές συνήθως τα συλλαμβάνετε; (δείχνει χάρτη)	
Αν συλλάβετε, τι διαδικασία ακολουθείτε;	
Συλλαμβάνετε περισσότερους σε σχέση με το παρελθόν;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Έχετε απελευθερώσει ποτέ καρχαρία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε τεχνικές απελευθέρωσης των καρχαριών από τα αλιευτικά εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Θα θέλατε να εκπαιδευτείτε σε τεχνικές απελευθέρωσης;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε τα είδη που προστατεύονται; Να τα δείξει στον οδηγό	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Έχετε πιάσει πρόσφατα κάποιο αγγελοκαρχαρία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, σε ποια περιοχή;	
Αν ναι, πόσο συχνά πιάνετε;	
ΚΟΙΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	
Ποια από τα παρακάτω συλλαμβάνονται συνήθως στα δίχτυα σας;	☐ Δελφίνια ☐ Φώκιες ☐ Καρχαρίες και σαλάχια ☐ Θαλασσοπούλια ☐ Θαλάσσιες Χελώνες
Μπορείτε να αριθμήσετε με σειρά από το περισσότερο προς το λιγότερο επιβλαβές στα αλιευτικά σας εργαλεία παρακάτω θαλάσσια ζώα;	☐ Δελφίνια ☐ Φώκιες ☐ Καρχαρίες και σαλάχια ☐ Θαλασσοπούλια ☐ Θαλάσσιες Χελώνες
Χαμένα Αλιευτικά Εργαλεία	
Γνωρίζετε το πρόβλημα των διχτυών φαντασμάτων;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Ανακυκλώνετε τα αλιευτικά σας εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Έχετε να προτείνετε αλλαγές για τις ερωτήσεις που έγιναν;	
Σχολιάστε την εντιμότητα των αλιέων στις απαντήσεις που έδωσαν. Πχ ένωσαν πρόθυμοι και άνετοι να απαντήσουν; Ήταν ειλικρινείς;	
Αν δεν ένωσαν άνετα, σε ποιες ερωτήσεις συνέβη αυτό;	

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (Α' ΦΑΣΗ)

ΑΞΟΝΑΣ Α. ΔΡΑΣΗ Α.Ο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	
Διεύθυνση e-mail	
ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΣ	
Έχετε συμμετάσχει ξανά σε έρευνα;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, πότε έγινε αυτό; (μήνας, έτος, πρόγραμμα)	
Αν ναι, επρόκειτο για:	☐ Αλιεία ☐ Καρχαρίες ☐ Θαλάσσιες Χελώνες ☐ Δελφίνια ☐ Φώκιες ☐ Κανένα από τα παραπάνω

Α' Μέρος: Καθεστώς Προστασίας	
1. Θαλάσσιες Χελώνες	
Γνωρίζετε ότι οι θαλάσσιες χελώνες είναι απειλούμενα είδη;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε ποια είδη θαλασσίων χελωνών απαντώνται στις ελληνικές θάλασσες;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε ότι οι θαλάσσιες χελώνες προστατεύονται από την εθνική, ενωσιακή και διεθνή νομοθεσία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
2. Καρχαρίες	
Γνωρίζετε πόσα είδη καρχαριών εντοπίζονται στις Ελληνικές θάλασσες;	
Γνωρίζετε ότι ορισμένα είδη καρχαριών προστατεύονται από την εθνική, ενωσιακή και διεθνή νομοθεσία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε πόσα είδη καρχαριών προστατεύονται;	

Β' Μέρος: Αλιεία και Απειλούμενα Είδη

1. Θαλάσσιες Χελώνες

Γνωρίζετε ότι οι θαλάσσιες χελώνες συχνά παγιδεύονται σε αλιευτικά εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αναφέρονται στην υπηρεσία σας περιστατικά τυχαίας σύλληψης θαλασσιών χελωνών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δε γνωρίζω
Γνωρίζετε τις επιπτώσεις της τυχαίας σύλληψης στους πληθυσμούς των θαλασσιών χελωνών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε μεθόδους αποπαγίδευσης των θαλασσιών χελωνών από αλιευτικά εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, θα θέλατε να γνωρίζετε;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε με ποιους να συνεργαστείτε/απευθυνθείτε σε περίπτωση που κάποιος αλιέας σας αναφέρει περιστατικό τραυματισμένης χελώνας;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, θα επιθυμούσατε να μάθετε;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε περιστατικά σκόπιμης θανάτωσης θαλασσιών χελωνών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αναφέρονται στην υπηρεσία σας περιστατικά εκβρασμού νεκρών θαλασσιών χελωνών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε το πρόβλημα που προκαλούν τα χαμένα αλιευτικά εργαλεία στο θαλάσσιο οικοσύστημα;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, θα θέλατε να ενημερωθείτε σχετικά;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

2. Καρχαρίες

Γνωρίζετε ότι μια από τις μεγαλύτερες απειλές για τους καρχαρίες είναι η τυχαία σύλληψή τους σε αλιευτικά εργαλεία;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αναφέρονται στην υπηρεσία σας περιστατικά τυχαίας σύλληψης προστατευόμενων ειδών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ Δε γνωρίζω
Γνωρίζετε τις επιπτώσεις της τυχαίας σύλληψης στους πληθυσμούς των απειλούμενων ειδών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε ποια αλιευτικά εργαλεία έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά τυχαία σύλληψης προστατευόμενων ειδών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν ναι, μπορείτε να τα αριθμήσετε με σειρά από το περισσότερο επιβλαβές προς το λιγότερο επιβλαβές;	☐ Παραγάδι ☐ Μηχανότρατα ☐ Κυκλωτικά δίχτυα ☐ Δίχτυα
Αν όχι, θα θέλατε να γνωρίζετε;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

Γνωρίζετε περιστατικά τυχαίας σύλληψης προστατευόμενων ειδών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Γνωρίζετε περιστατικά παράνομης πώλησης προστατευόμενων ειδών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αναφέρονται στην υπηρεσία σας περιστατικά εκβρασμού νεκρών καρχαριών;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
3. Κοινές Ερωτήσεις	
Θα ήσασταν πρόθυμοι να συνεργαστείτε με περιβαλλοντικές ΜΚΟ και επιστήμονες για την προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Θα υποστηρίζατε τη μετατροπή των αλιευτικών εργαλείων ως ένα μέτρο μείωσης της τυχαίας αλίευσης, πχ χρήση TEDs, LEDs;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, γιατί;	
Γνωρίζετε το πρόβλημα που προκαλούν τα χαμένα αλιευτικά εργαλεία στο θαλάσσιο οικοσύστημα;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
Αν όχι, θα θέλατε να ενημερωθείτε σχετικά;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

MEDASSET
Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη
Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το έργο «Αλιείες, Θαλάσσιες χελώνες και Καρχαρίες: Συμμαχία για Συμβίωση» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις», Άξονας «Δράσεις Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος», Μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες», Προϋπολογισμός 49.690 ευρώ. Δικαιούχος: MEDASSET Ελλάς, Συνεργάτης: iSea.